

KONGRESI, SIMPOZIJI, DRUŠTVENO ŽIVLJENJE

»Lukamatija je šembrano živ konj«

Mednarodni simpozij ob 150-letnici železnic na Slovenskem,

Celje, 30. – 31. maj 1996.

Pred 150 leti, na binkoštno nedeljo, 2. junija 1846, so v Celju slovesno odprli železniško progo za javni promet. Sijajno okrašeni lokomotivi »Aussee« in »Drau« sta pripeljali v Celje prvi vlak. Slovesnost ob prihodu železne ceste je bila nadvse veličastna. Prvi hlaponi, železni konji, železni sloni ipd. so pomenili velik napredek in prelomen dogodek. Vlaki, ki so zasopihali po južni železnici, so v naše kraje zanesli novo življenje.

Muzej novejše zgodovine Celje in Zgodovinsko društvo Celje sta v čast 150. obletnici prihoda prvega vlaka v slovenske kraje organizirala mednarodni simpozij. *Andrej Studen* je v uvodnem referatu o prihodu južne železnice v naše dežele orisal razmišljanja, predstave in vtise naših prednikov ob prihodu prvega vlaka. *Mladen Bogič*, vodja železniškega muzeja v Ljubljani, pa je poslušalce popeljal skozi zgodovino nastanka železniškega omrežja na Slovenskem.

V popoldanskem delu simpozija so se zvrstili štirje referati. Avstrijski gospodarski zgodovinar *Franz Baltzarek* je orisal financiranje ter gospodarski in regionalni pomen železniškega sistema v donavski monarhiji. *Nataša Kolar* je predstavila železnico na Ptuj v letih 1860–1918, *Marta Verginella* pa prihod vlaka v Trst. *Anton Šepetavc* je v skupnem prispevku z *Janezom Cvirnom* (Pa je zažvižgal Luka Matija ... in je spremenil svet) orisal občutke ljudi ob prihodu novotarije, referat pa je bil opremljen tudi s sočnimi citati iz spominov Sebastijana Roša, ki na zanimiv način opisujejo gradnjo železniške proge od Celja proti Ljubljani, v Zasavju.

V dopoldanskem delu drugega dne simpozija je *Maruša Pleterski* orisala upravno strukturo železnic od začetkov do danes. Zanimiva je bila tudi z bogatim slikovnim gradivom opremljena predstavitev lokomotiv južne železnice, v kateri je *Tadej Brate* predstavil delovanje parnih strojev in najstarejših lokomotiv. Karol Rustja je nato predstavil pomembne »železničarske« može, ki so pripomogli k izgradnji železniškega omrežja ali bili kako drugače povezani z železnico. Dopoldansko delo simpozija pa je zaključil *Hans Lentner*, direktor direkcije avstrijskih zveznih železnic iz Beljaka, ki je orisal perspektive in razvoj avstrijskih železnic v luči evropskih integracij. Lentnerja je v svojem pozdravnem govoru lepo dopolnil direktor Slovenskih železnic *Marjan Rekar*, ki je orisal perspektive železnic na Slovenskem, ki ne težijo samo k integraciji z evropskimi železnicami, ampak tudi z ostalimi vrstmi prometa in pri tem izpostavil pomembno povezanost železnic z luko Koper. V popoldanskem delu simpozija pa sta *Franci Pinter* (Železniška postaja kot celica prometa) in *Bogdan Zgonc* (Železnica in njen prispevek k čistemu okolju) govorila o dveh navidez obrobnihih temah, vendar v vsakdanji praksi še kako pomembnih in aktualnih.

Z rezultati simpozija smo lahko zadovoljni, saj so prinesli marsikatero novost v naše vedenje o železnici na Slovenskem. Povsem drugačno sodbo pa lahko izrečemo glede udeležbe na predavanjih. Nezanimanje strokovne (?) javnosti, zlasti zgodovinarjev, je bilo namreč preveč očitno, da bi ga lahko zamolčali. Upamo lahko, da bo »strokovna« javnost znala nadoknaditi zamujeno priložnost že jeseni, ob izidu zbornika, v katerem bodo objavljeni vsi referati s simpozija.

Andrej Studen